

LAUSUNTO 24.9.2014

Markku Lehmus
Vanhempi tutkija
PALKANSAAJIEN TUTKIMUSLAITOS

Eduskunnan talousvaliokunta 24.9.2014

Valtion talousarvio vuodelle 2015

Hallituksen esityksessä valtion talousarvioksi vuodelle 2015 Tekesin lainavaltuuksiksi ehdotetaan 167 milj. euroa, jossa on kasvua 60 milj. euroa vuoden 2014 varsinaiseen talousarvioon nähden. Lisäpanostus kohdistuu pääosin digi- ja biotalouteen sekä cleantechiin. Lisäksi Tekesin lainojen maksuvapautuksen piiriin tulevien lainojen enimmäismäärä ehdotetaan poistettavaksi. Tekesin avustusvaltuuksiksi ehdotetaan 359 milj. euroa, jossa on pääosin säästötoimenpiteistä johtuen vähennystä 41 milj. euroa. Siispä talousarvioesityksessä Tekesin lainavaltuuksia nostetaan mutta avustusvaltuuksia supistetaan.

Lisäpanostus lainavaltuuksien muodossa niin sanotuille tulevaisuuden aloille on periaatteessa kannatettavaa, vaikka ei voida sanoa, että juuri rahoituksen saaminen olisi alan yrityksille ongelmallista. Tekesin avustusvaltuuksien leikkaamisen vaikutuksia on vaikea arvioida, sillä tutkimustulokset julkisten tutkimus- ja kehitysmenojen tarpeellisuudesta ovat ristiriitaisia. Julkisen T&K-tuen positiiviset vaikutukset perustuvat ennen kaikkea ulkoisvaikutuksiin. Silti olemassa oleva tutkimus on kiinnittänyt enemmän huomiota suoriin vaikutuksiin. Lisäksi ulkoisvaikutuksia on vaikea mitata ja ne saattavat realisoitua vasta hyvin pitkällä aikavälillä. Periaat-

teessa kehittyneen maan kuten Suomen kannattaa kuitenkin panostaa tutkimus- ja kehitysmenoihin myös julkisilla tuilla, sillä taloutemme vahvuus perustuu lopulta nimenomaan ihmillisen pääoman kerryttämiseen. On kuitenkin tärkeää, että tuki suunnataan oikein, eli sitä tulisi jakaa aloittaville yrityksille. Jatkossa olisi myös tarpeellista resursoida määrärahoja toimien vaikuttavuuden arviointiin.

Talousarvioesityksessä ehdotetaan nuorisotakuun tehostamista. Tämä on varmasti perusteltua. Ylipäänsä nuorisotakuun onnistumisen arviointia vaikeuttaa se, että Suomen taloussuhdanne jatkuu heikkona. Pitkäaikaistyöttömyyttä pyritään alentamaan vuoden 2015 alussa voimaan tulevilla uudistuksilla, jotka koskevat työllistymistä edistävää moniammatillista yhteispalvelua ja työmarkkinatuen rahoitusta. Vuoden 2015 alussa voimaan tulevilla lailla vakinaistetaan työvoiman palvelukeskusten verkosto ja niiden toiminta laajennetaan koko maahan.

Nämä toimet parantavat marginaalisesti työmarkkinoiden kohtaantoa ja mahdollisesti kohentavat pitkäaikaistyöttömien asemaa. Enemmän pitkäaikaistyöttömiä kuitenkin auttaisi järkevä, suhdanteita tasoittava finanssipolitiikka. ■